

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України
№

АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА
Міністерства оборони України на 2021 – 2024 роки

Загальні положення

Антикорупційна програма Міністерства оборони України на 2021 – 2024 роки (далі – Антикорупційна програма) розроблена з дотриманням вимог розділу II Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) від 08 грудня 2017 року № 1379, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 січня 2018 року за № 87/31539, Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства від 02 грудня 2016 року № 126, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 грудня 2016 року за № 1718/29848, та з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розробки антикорупційних програм органів влади, затверджених рішенням Національного агентства від 19 січня 2017 року № 31.

Метою Антикорупційної програми є досягнення суттєвого прогресу у запобіганні та протидії корупції, забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності в апараті Міноборони, на підприємствах, в установах і організаціях які належать до сфери управління Міноборони, Збройних Силах України (далі – Збройні Сили), Головному управлінні розвідки Міністерства оборони України, Державної спеціальної служби транспорту (далі – Держспецтрансслужба), застосування комплексу першочергових превентивних заходів у найбільш вразливих до корупційних ризиків сферах діяльності, формування умов для поступової трансформації системи роботи щодо запобігання корупції на стандарти НАТО з розбудови доброчесності.

Розділ I. Засади загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції, заходи з їх реалізації, а також заходи з виконання Антикорупційної стратегії та державної програми з її виконання

Діяльність Міноборони щодо запобігання та протидії корупції спрямована на:

забезпечення в межах повноважень, передбачених законом, розроблення та здійснення заходів для запобігання і протидії корупції та недопущення вчинення правопорушень, контроль за їх реалізацією;

реалізацію Антикорупційної стратегії та державної програми щодо її виконання;

розвиток та підвищення ефективності системи запобігання та виявлення корупції, виховання доброчесності;

забезпечення імплементації принципів Програми НАТО з розбудови цілісності, прозорості, підзвітності, запровадження доброчесності та зниження корупційних ризиків;

удосконалення механізмів та інструментів виявлення корупційних ризиків, їх усунення, а також запобігання таким ризикам;

забезпечення функціональної спроможності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції;

стійке зниження рівня корупції у найбільш пріоритетних сферах діяльності;

забезпечення відповідності міжнародним стандартам та світовим практикам інструментів, механізмів захисту осіб, що добросовісно повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень антикорупційного законодавства;

формування негативного ставлення до корупції;

запобігання порушенням, пов'язаним з невиконанням вимог, обмежень, заборон, встановлених Законом України “Про запобігання корупції”;

забезпечення невідворотності покарання;

взаємодію з громадськими та міжнародними організаціями щодо здійснення антикорупційних заходів.

Діяльність Міноборони щодо запобігання та виявлення корупції ґрунтуються на принципах: верховенства права, законності, відкритості, гласності та прозорості, професіоналізму й компетентності, доброчесності, ефективності, політичної неупередженості, пріоритетності запобіжних заходів, участі громадськості, невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, ефективного використання бюджетних коштів.

Для запобігання та протидії корупції в Міноборони вживаються такі антикорупційні заходи:

здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, в тому числі розгляд повідомлень про порушення вимог Закону “Про запобігання корупції”;

профілактика та виявлення порушень вимог антикорупційного законодавства, інформування Міністра оборони України, Національного агентства або інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції про факти порушення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції;

організація контролю виконання прийнятих рішень, усунення причин та умов, які призвели до правопорушення;

взаємодія з спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, іншими правоохоронними органами в межах компетенції;

оцінка корупційних ризиків у діяльності Міноборони, вжиття заходів щодо їх усунення, розроблення антикорупційної програми Міноборони, організація та моніторинг її виконання, у разі необхідності внесення змін до неї;

координація роботи уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції, підтримання єдиної системи планування, організації та контролю антикорупційної роботи, надання Організаційно-методичних вказівок з питань реалізації антикорупційної діяльності Міноборони на наступний рік;

надання методичної та консультаційної допомоги з питань додержання законодавства щодо запобігання корупції;

здійснення заходів з виявлення та врегулювання конфлікту інтересів;

організація кампанії е-декларування, надання консультаційної допомоги декларантам, проведення перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій, надання повідомлень до Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій;

забезпечення співпраці з викривачами, їх захисту, підтримання стійкої роботи внутрішніх каналів повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, проведення перевірок інформації за повідомленнями викривачів, організація навчання персоналу культурі повідомлень та толерантного ставлення до осіб, які повідомляють про корупцію;

контроль дотримання визначених Законом правил етичної поведінки та відомчого Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави;

ведення обліку посадових та службових осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

погодження (візування) проєктів нормативно-правових актів Міноборони, актів, які видаються іншими органами військового управління, з метою виявлення положень, що можуть сприяти вчиненню корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень;

проведення спеціальної перевірки відомостей щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави;

проведення заходів, передбачених Законом України "Про очищення влади";

організація заходів з перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу з питань розбудови доброчесності, запобігання та виявлення корупції (стаціонарні, мобільні, спеціальні та дистанційні курси), поширення просвітницької інформації антикорупційного спрямування (конференції, лекції, семінари, засідання за круглим столом, тематичні зустрічі);

проведення регулярних медіа-заходів з антикорупційної тематики, підтримка актуальної інформації на офіційному вебсайті Міноборони та оновлення розділу з антикорупційної тематики;

співпраця у форматі міжнародного оборонного співробітництва, взаємодії з громадськими та урядовими організаціями.

Розділ II. Оцінка корупційних ризиків у діяльності Міноборони та заходи щодо їх усунення

Важливим та необхідним напрямом діяльності із запобігання та виявлення корупції є ідентифікація корупційних ризиків, визначення їх чинників та можливих наслідків, формування пропозицій щодо заходів із усунення (зменшення рівня) виявлених корупційних практик.

Оцінка корупційних ризиків у діяльності Міноборони проводиться відповідно до вимог Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства від 02 грудня 2016 року № 126, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 28 грудня 2016 року за №1718/29848, та Методичних рекомендацій щодо підготовки антикорупційних програм органів влади, затверджених рішенням Національного агентства від 19 січня 2017 року № 31.

З метою залучення громадськості та експертів до процесу ідентифікації корупційних ризиків у діяльності Міноборони на офіційному вебсайті Міноборони в рубриках “Всі новини” та “Запобігання проявам корупції” було розміщуються повідомлення про початок такої роботи.

Виявлення, ідентифікація та оцінка корупційних ризиків проводилася комісією з оцінки корупційних ризиків у Міноборони (далі – Комісія), яка є постійно діючим консультативно-дорадчим органом Міноборони та була створена наказом Міноборони від 23 жовтня 2017 року № 550 (із змінами).

До складу Комісії входить 25 осіб, зокрема, 19 представників структурних підрозділів апарату Міноборони, органів військового управління та Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (далі – НУОУ), а також представники громадських організацій та консультативно-дорадчих органів (за згодою), а саме:

пан Петро Гарашук від Громадської ради при Міністерстві оборони України;

пані Світлана Мусіяка від Незалежної антикорупційної комісії (НАКО);

пані Наталія Лісневська від Ради сприяння імплементації реформ Міністерства оборони України;

пан Віктор Соловйов від Експертного антикорупційного консультативно-дорадчого комітету.

До проведення оцінки корупційних ризиків також залучаються як експерти представники Наукового центру з проблем запобігання корупції у секторі безпеки та оборони НУОУ.

Комісією складається Робочий план оцінки корупційних ризиків у діяльності Міноборони який затверджується головою комісії.

Ідентифікацію корупційних ризиків проведено шляхом дослідження (аналізу) зовнішнього та внутрішнього середовища Міноборони щодо виявлення чинників корупційних ризиків у нормативно-правових актах і організаційно-управлінській діяльності.

Так, зокрема, протягом 2020 року проаналізовано 118 завдань Міноборони, 24 закони України, 2 укази Президента України, 17 постанов Кабінету Міністрів

України, 21 наказ Міноборони, 2 накази Міністерства фінансів України, 28 положень про органи військового управління.

Під час ідентифікації корупційних ризиків використовувалися результати інспекцій, перевірок, аудитів, службових розслідувань, публікації в засобах масової інформації та соціальних мережах, повідомлення викривачів, звернення, що надійшли від фізичних та юридичних осіб, підготовлені в Національному агентстві матеріали аналітичного огляду типових корупційних ризиків та рекомендації з їх усунення, а також матеріали правоохоронних органів та інформація Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України щодо облікованих корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Враховувалися результати щорічного моніторингового соціологічного дослідження “Стан реалізації у Збройних Силах України державної антикорупційної політики та ефективність роботи командирів (начальників) з питань дотримання антикорупційного законодавства”, проведеного Науково-дослідним центром гуманітарних проблем Збройних Сил України Головного управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України. Під час дослідження було опитано за квотним принципом 1756 військовослужбовців, які репрезентують особовий склад видів (окремих родів) військ (сил), категорії військовослужбовців та їх стать.

Крім того, враховано зауваження та рекомендації експертів Міжнародного секретаріату НАТО, викладені у Звіті за результатами аналізу відповідей української сторони на “Запитальник самооцінки”.

Комісією ідентифіковано 58 корупційних ризиків високої та середньої пріоритетності за 13 напрямками діяльності Міноборони, запропоновано 126 заходів щодо їх усунення.

На підставі наслідків роботи комісії складено та затверджено Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Міноборони, який містить ідентифіковані корупційні ризики, чинники корупційних ризиків та можливі наслідки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією (додаток 1 до Звіту), а також пропозиції щодо заходів із усунення (зменшення) рівня виявлених корупційних ризиків (додаток 2 до Звіту).

Заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, осіб, відповідальних за її виконання, строки та необхідні ресурси визначені у додатку до Антикорупційної програми “Завдання і заходи з виконання Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2021 – 2024 роки”.

Розділ III. Навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування

Формування негативного ставлення до корупції, підвищення рівня обізнаності з питань антикорупційного законодавства, формування правової свідомості військовослужбовців, державних службовців та працівників Збройних Сил здійснюється шляхом поєднання освітньої діяльності у системі професійної

військової освіти та підвищення кваліфікації на базі НУОУ та інших вищих військових навчальних закладів (далі – ВВНЗ), проведення інформаційно-просвітницьких заходів та системного доведення до особового складу військових частин, закладів, установ, організацій інформації про негативні наслідки вчинення корупційних і пов’язаних з корупцією правопорушень.

Навчання з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства здійснюється шляхом впровадження цілісної багаторівневої структури підготовки, включаючи поетапне та варіативне застосування різноманітних форм і методів навчання на чотирьох рівнях:

на початковому рівні підготовки цільовою аудиторією є ліцеїсти військових ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою;

базовий рівень підготовки спрямований на опанування військовослужбовцями, державними службовцями та цивільними працівниками основними теоретичними знаннями щодо доброчесної поведінки та перешкоджання проявам корупції і має на меті досягнення базового рівня обізнаності та усвідомлення зазначеною категорією слухачів знань та навичок, необхідних для успішного виконання службових обов’язків;

рівні підготовки L1, L2, L3, L4 (професійний рівень) у закладах військової освіти передбачають впровадження окремих блоків занять з антикорупційної тематики програм підготовки: на тактичному рівні (L1, L2) – у визначених навчальних дисциплінах, на курсах професійної військової освіти та підвищення кваліфікації (L3, L4) – блок “Виховання доброчесності” у профільному модулі занять з метою поглиблення теоретичних знань і практичних навичок для підвищення професійної підготовки і кар’єрного зростання. Окремим елементом цього рівня підготовки є онлайн-курси з антикорупційної тематики в системі індивідуальної підготовки офіцерів та генералів з використанням платформи дистанційного навчання;

спеціалізований рівень передбачає залучення до навчання осіб, які за профілем своєї службової діяльності здійснюють функції з виховання доброчесності та запобігання корупції і потребують набуття відповідних практичних умінь і навичок.

Зміст освітньої діяльності спрямовується на набуття слухачами компетентностей з питань запобігання та протидії корупції у секторі безпеки та оборони, застосування методик визначення рівня корупції, ідентифікації корупційних ризиків.

Тематика навчальних програм базується на типовому учбовому плані з освітньої дисципліни програми виховання доброчесності НАТО “Ефективне врядування та виховання доброчесності у секторі безпеки та оборони”, враховує комплексні програми навчання та інформаційний ресурс “База знань” Національного агентства, а також тематику, передбачену навчальною програмою міжнародної неурядової організації “TransparencyInternational”.

Тематика навчальних програм розкриває проблеми, пов’язані з міжнародними стандартами у сфері запобігання і протидії корупції, формуванням доброчесності, основами антикорупційного законодавства, виявленням та оцінкою ризиків корупції, зокрема у сфері публічних та оборонних закупівель,

запобіганням корупції у військових операціях, врегулюванням конфлікту інтересів, практичними аспектами е-декларування, роботою з викривачами та гарантіями їх захисту, відповідальністю за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією, організацією антикорупційних заходів, роллю кадрового менеджменту у запобіганні корупційним проявам, системами внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, взаємодією з громадськими та неурядовими організаціями у боротьбі з корупцією, співробітництвом з медіа, забезпеченням стратегічних комунікацій у сфері запобігання корупції тощо.

З метою підвищення якості навчання з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства заняття можуть проводитися із запрошенням фахівців від Національного агентства, інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, представників громадських та правозахисних організацій, експертів з країн НАТО та міжнародної неурядової організації "TransparencyInternational".

У разі організації навчань у Національному агентстві, Національному агентстві з питань державної служби, Міноборони забезпечує участь персоналу в таких навчаннях.

Актуальною складовою навчання та поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування буде проведення науково-практичних конференцій, в тому числі міжнародних, круглих столів, практикумів з антикорупційної тематики, консультацій, підготовка навчальної та наукової літератури відповідного спрямування, а також документів методичного характеру.

Антикорупційна інформаційно-просвітницька діяльність передбачає проведення інформаційних кампаній, а також заходів, присвячених Міжнародному дню боротьби з корупцією.

Передбачається продовження практики розміщення та постійного оновлення актуальної інформації в рубриці "Запобігання проявам корупції" на офіційному вебсайті Міноборони, забезпечення інформаційного супроводу заходів щодо запобігання корупції та інформування міжнародної спільноти про антикорупційну діяльність (заходи, реформи) у Міноборони.

Інформування особового складу військових частин про випадки та негативні наслідки вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, передбачається проводити щотижня під час підведення підсумків та доведення наказів.

Розділ IV. Процедури щодо моніторингу, оцінки виконання та періодичного перегляду Антикорупційної програми

Моніторинг результатів упровадження заходів, передбачених Антикорупційною програмою, загальна координація роботи щодо її виконання покладаються на Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України (далі – Управління).

Керівники структурних підрозділів Міноборони та органів військового управління, які є відповідальними виконавцями заходів, передбачених

Антикорупційною програмою, до 15 січня та 15 липня кожного календарного року надають до Управління інформацію про стан виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою.

Моніторинг реалізації Антикорупційної програми забезпечується шляхом систематичного збору, узагальнення та аналізу інформації щодо виконання заходів.

Управління щопівроку (до 10 лютого та до 10 серпня) подає Міністру оборони України та Національному агентству інформацію про стан виконання заходів, передбачених державною програмою з реалізації антикорупційної стратегії України (в частині, що стосується Міноборони), та заходів Антикорупційної програми, оформлює її у спеціальному звіті.

Стан виконання передбачених програмою заходів визначається за такими критеріями: “Виконано” або “Постійно виконується” – якщо запланований захід у звітному періоді виконано або постійно виконується протягом звітного періоду; “У стадії виконання” – якщо у звітному періоді виконання заходу розпочато; “Не виконано” – якщо виконання заходу у звітному періоді не розпочиналося.

Суб’єктом, відповідальним за здійснення оцінки виконання Антикорупційної програми, є Комісія.

Оцінка виконання Антикорупційної програми полягає у фіксуванні прогресу у запобіганні корупції, здійснюється за показниками своєчасності, повноти реалізації закріплених у ній заходів та ефекту від їх реалізації, як співвідношення очікуваних та фактичних показників результативності.

Оцінка виконання Антикорупційної програми здійснюється Комісією до 25 січня та 25 липня кожного календарного року.

Висновки Комісії щодо оцінки ефективності реалізації Антикорупційної програми включаються до звіту про результати виконання Антикорупційної програми.

Звіт про результати виконання Антикорупційної програми та оцінка її ефективності розміщується на офіційному вебсайті Міноборони (у розділі “Запобігання проявам корупції”).

Періодичний перегляд Антикорупційної програми здійснюється у визначених Антикорупційною програмою випадках, але не рідше одного разу на рік за результатами щорічної оцінки її виконання.

Антикорупційна програма переглядається у разі:
 затвердження Антикорупційної стратегії і прийняття державної програми з її виконання (протягом 30 календарних днів з дня затвердження);
 внесення змін до антикорупційного законодавства (у разі потреби);
 видання наказів, інших актів Міноборони (у разі потреби);
 необхідності врахування пропозицій та методичних рекомендацій НАЗК;
 виявлення нових корупційних ризиків у діяльності Міноборони, які мають високий рівень наслідків та пріоритетності;
 встановлення за результатами проведеної оцінки виконання Антикорупційної програми неефективності передбачених нею заходів.

Антикорупційна програма може бути переглянута й з інших підстав.

Внесення змін до Антикорупційної програми здійснюється шляхом видання відповідного наказу Міноборони.

Розділ VI. Інші спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням заходи

Інші спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням заходи у Міноборони передбачені зокрема:

Заходами щодо запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, затвердженими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 жовтня 2016 року № 803-р;

Планом заходів, спрямованих на реалізацію деяких засад державної внутрішньої політики щодо окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 січня 2017 року № 8-р;

Стратегією комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції, розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 року № 576-р;

Робочим планом (дорожньої карти) для України з реалізації Програми НАТО з розбудови цілісності, прозорості, запровадження доброчесності та зниження корупційних ризиків в роботі оборонних і безпекових інституцій (Програма Building Integrity, Програма BI);

Річною національною програмою під егідою Комісії Україна-НАТО (РНП);

Ціллю G0204 “Забезпечення доброчесності в рамках Міноборони та Збройних Сил України” в рамках виконання пакету Цілей партнерства України з НАТО в межах участі України в Процесі планування та оцінки сил (ППОС);

Планом реалізації Спільно з Центром зі зниження ризиків корупції в оборонному секторі Міноборони Королівства Норвегії (CIDS) Проєкту щодо зниження ризиків корупції в системі управління персоналом, виховання доброчесності та здійснення державних закупівель на 2020 – 2022 роки в рамках двостороннього військово-політичного співробітництва між Україною та Норвегією;

Умовами отримання безпекової допомоги від США.

Начальник Управління з питань
запобігання та виявлення корупції
Міністерства оборони України
полковник юстиції

Ігор ЧУХРАЙ